

„Stajerc“ izhaja vsaki pelek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računari naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačali naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptujju, gledališko poslojpe štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 9.

V Ptujju v nedeljo dne 26. februarja 1911.

XII. letnik.

Današnja številka ima zopet 2 strani priloge in šteje torej skupaj 10 strani ter več slik.

Prvaški polom na vseh krajih.

(Telegram.)

Zdaj šele se je izvedelo, da so pri groznemu polomu „Glavne posojilnice“ v Ljubljani tudi različne slovenske posojilnice na Spodnjem Stajerskem svoje znatne vloge izgubile. Tako so svoje na tisoče in tisoče znašajoče vloge izgubile slovenske posojilnice v Konjicah, Brežicah, Ormožu, Ptujju, Zgornji Radgoni, Vojniku, Vranskem itd. Le posojilnica na Vranskem je vrgla čez 100.000 kron ljubljanskim prvakom v žrelo in je ta denar bržkone izgubljen. Prav hudo pa trpi „zadružna zveza“ v Celju, ki bode vsled poloma v Ljubljani bržkone 300.000 kron izgubila. Nadalje je cela vrsta slovenskih posojilnic na Koroškem hudo prizadetih. Na ta način mora priti tudi v slov. krajih Štajerske in Koroške do žalostnih polomov. Oblast, kje si? Pomagaj vboгим vločnikom posojilnic, da ne pridejo ob svoj denar!

Veleizdajalski izbruhi.

Gospodarski polomi so prvaške voditelje malo potrli. Grè se za milijone in milijone ljudskega denarja in v takem slučaju ne pomagajo prazne, čeprav navdušene besede. V življenju je denar mnogo težji nego fraze. In kar je poštenih ljudi med prvaki vodiitelji, prizna že danes, da je bila dosedanja politika slovenskega prvaštva zlasti z ozirom na gospodarsko gibanje napačna in brezvestna, dostikrat pa tudi naravnost zločinska. To je danes dejstvo, ki ga v resni javnosti nikdo več utajiti ne more. Ali mladi prvaki, v katerih žilah kroži nekaj kapljic strastne balkanske krvi, se niti tega splošnega poloma slovenske politike ne vstrašijo. Namesto da bi skušali rešiti, kar se da še rešiti, divjajo naprej še v hujše ekstreme in vržejo v strupeni brezobzirnosti zadnje ostanke politične sramote od sebe. . . . Nagi stojijo prvaki v vsej javnosti in se nam kažejo do kosti prešinjeni od veleizdajalskih nauk. Roparska in kraljemorilska morala jih je vpregla v svoj jarem, — tisti klaverni morali so se vdinjali, katera je danes v peklenskem kotlju Balkana vsakdanja in ki meče svoje pljunke vedno ošabneje preko mej naše države. . . .

Pred cesarjevim spomenikom so slovenski prvaki demonstrirali proti našemu cesarju, avstrijsko zastavo so označili za „znamenje slovenske podložnosti“ in v vojni nevarnosti so vpili „živio Srbija“. . . . Tudi dni pa se je peljal srbski kralj Peter, vladar po milosti revolverja, v obisk v Rim. Na svojem potovanju prišel je tudi skozi „belo“ Ljubljano, prestolico slovensko. To priložnost za veleizdajalsko demonstracijo seveda slovenski prvaki niso mogli prezreti. In izvršili so to demonstracijo na tako očitni način,

s tako predrznil čelom, da mora pač vso patriotično ljudstvo odločno protestirati! Da je šlo na tisoče od veleizdajalcev nabujkanega ljudstva na kolodvor zijala prodajati, ni čudno. Istotako nikogar ne vzemirjati, da se je takrat slišalo par „živio“-klicov, čeprav nimamo Avstrijci prav nobenega vzroka, pozdravljati tistega Petra, ki nas bi pred kratkem kmalu v krvavo vojsko dovedel. Ali srbofilski prvaki so vpili „živio“, ne zato da bi Petra pozdravili, marveč zato, da bi dokazali svoje vroče sovraštvo proti avstrijski domovini. Saj je n. p. dnevnik „Jutro“ pisal: „Za življenje kralja Petra se vlada ni bala, ker to ni bilo v slovenski Ljubljani v nevarnosti; bala se je le, da bi srbski kralj v Ljubljani kakšne „živio“-klice čul“. . . . Nadalje piše „Jutro“, da je v kljub temu na tisoče gri kralju Petru „živio“ vpilo, da je kralj ostal in z roko pozdravil. List pravi, da je hotelo slovensko ljudstvo vladarju „bratskega srbskega naroda“ dokazati, da se ne vozina tuji zemlji, marveč v slovenski deželi. . . . List trdi, da se je to storilo, čeprav se bode smatralo za simptome veleizdajalskega gibanja na Slovenskem. Nekdo je omenil, da je bila to „mobilizacija izdajalcev“ in listu se to očitno dopade. Slovenski prvaki so torej na stališču, da Avstrija ni tuja zemlja za srbskega kralja, da smo torej na Slovenskem že nekaki podložniki srbskega krvavega kralja Petra. . . .

Ni čuda, da se misli tudi že na Srbskem, da so Slovenci nasprotniki habsburške kroge in sovražniki avstrijske države. Tako je n. pr. srbski list „Tribuna“ v Belgradu te dni pisala: „Težnje italijanskega naroda, da se mu povrnejo (!) vse njegove pokrajine, kot istovetne težnje srbskega naroda, ne bodo samo garancija za trajno prijateljsko razmerje, ampak tudi podstava za borbo proti skupnim neprijateljem“. . . . Kaj se pravi to? Srbi hočejo Italijanom pomagati, da oropajo ti Avstriji Trst, Bozno in Dalmacijo. In mi na Slovenskem naj bi po želji slovenskih prvakov postali veleizdajalci, da pomagamo italijanskim željam do zmage, da se razkosi slovensko ljudstvo in razdrobi avstrijska država!

In zdaj vprašamo: Ali ni to navadno veleizdajstvo? Gotovo, srbski dinarji krožijo med gotovimi slovenskimi prvaki. . . . Ali slovensko ljudstvo se ne bode dalo nikdar zapeljati v veleizdajalske sanje. . . .

Dopisi.

lz Ptujjske gore. Dnè 12. februarja pusti znani gorski rihtar Juri Topolovec pri cerkvi oznaniti: Trški račun je samo tržanom in občinski vsem na razpogled položen! Lepo bi gotovo za občinskega predstojnika bilo, ako bi to resnica bila; pa kaj si hoče Jurček; ker je narodnjak, zato mora po narodnjaško zavijati in še kako, to naj naslednje vrste označijo. Tedaj k stvari! Dnè 12. februarja so bili računi naznanjeni, dne 19. t. m. je že sklical sejo, da naj občinski odbor račun potrdi. To je že v osmih

dneh! Ja, ja, kje je postavni odlok, kateri pravi: računi imajo biti 14 dni od dneva naznanitve na razpolagi?! Če pravi Jurček, da je bilo nabito že 31. januarja, ne pride to v poštev, ker je pri nas navada, da se računi pri cerkvi javno naznanijo. Kakor že označeno: občinski račun je bil naznanjen, pa ne na občinsko tablo prubit, kar je zopet protipostavno. Še lepše pa je bilo dnè 19. t. m., ko grejo trije možje občinske račune gledat, pa jim Jurček samo knjige izroči v pregled; na zahtevanje, da naj tudi priloge k računju priloži pravi, da jih on nima, ampak Gojkovič, kateri jih ne izroči, ker se boji za pobotnice; če hočejo, naj grejo k njemu gledat. Kako je mogoče pod takimi okoliščinami se o poštenosti računov prepričati? Ker niso mogli računov natančno pregledati, so se na okrajni zastop obrnili s prošnjo, da le-ta naj Jurčeka pouči, da se morajo računi na postavni način oznaniti in tudi knjigam vse priloge (to je pobotnice, kakor tudi odborske sklepe, kateri se računov tičejo) k računom priložiti. — Nekaj še moram omeniti o duhoviti seji, katera se je vršila dne 19. t. m. Med drugim je bil trški račun na dnevnem redu, pri katerem se je vendar en par občinskih odbornikov našlo, da so ugovarjali, da se ta račun ne more danes sklepati, ker še postavni rok glede pregleda računov ni potekel. Narodnjaki so sklepali; kaj jih briga ako se postava prekoraci?! Mi jim na tem mestu povemo, da so prazno slamo mlatili, ker iz te moke še ne bo kruha! Mi se od narodnjakov ne pustimo za nos voditi! — Nekaj duhovitega še moram omeniti od znanega učitelja Ivana Klemenčiča; kot narodnjaški odbornik je zopet izjavil: da občina ne potrebuje inventure, ker v njo samo šajtrge in drugo občinsko orodje spada, ko so inventar drugi odborniki zahtevali. Zato se mora na tem mestu prubiti, kako on duhovito vpliva na Jurčeka; zatoraj se ni čuditi, ako ta kozle strelja. Ako se le ta pred vsakim pošteno mislečim človekom blamira, naj se pri hauptmanu narodnjaške falirane politike, pri gg. Klemenčiču in pri Kupčiču zahvali.

Prej je bil Kupčič klerikalni pristaš! Sedaj se nam kaže kot narodnjaški vriskač!

Razbor pri Slov. Gradcu. Ljudstva se je našlelo 666, med njimi dva občinska dojenčka, katera sta strahovito poučena v špottljivosti, obrekljivosti in lažeh. Ker je „Stajerc“ resnico pisal, se sedaj zvijajo dojenčki v mariborski cunji in kvasijo špottljive reči, namesto da bi tožili, ako ni resnica. Zahteva Stolzerjove pesmi! Li niso vsi tisti od Boga tepeni, kateri so se tedaj špodelali? Pri neki hiši so dobili od te pesmi tako poželjenje do mesa, da so sosedu na prepovedan način ovco vzeli in pojedli; so kriv je bil tudi obč. dojenčekov žlahtnik, za prikuho bi bil skoraj prišel ričet, dobrotljivosti sosedu se naj zahvalijo. Dve tercijalki sta si od veselja te pesmi obroke omislili, malo da ne na obč. stroške. Neki odlični kmet se je v gmotnem oziru zdato posušil, dva je kavra vzela, zlagatelj je šel od obupa Muro pit. Špottljivi dopisus pa počakaj da ti Bog plati, on ne plačuje vsako soboto! Kako je krojač F. Lešnik

sedaj, pošten in špottljiv, smo že zadnjič pisali. Da druga suhost zavida je umevno, da nikdo ne mora biti tako lepi in debeli kakor so obč. dojenčki (kakor kozji našopan meh). Pesem pa, ako jo želi mu postrežemo, samo pove naj, pod kakšnim grbom, pod kozlovim ali polzevim; kaj-ne, kafehavzer krojač od Oženka? M. Kotnik-a, šol. nač. in cerk. ključ. je naš resnični dopis strahovito zburil. Takoj se je oborožil z starom na garbo puško, djal pesa na konopec ter hajd nevit pred solčnim vzhodom nad Rogina, rekoč, ako ne prekličješ, kaj „Štajerc“ o meni piše, jaz bodem sodnijsko postopal; misleč ako bude oborožen kot divjak, se ga bo dotičnik vstrašil, da mu pače srce v hlače, kot njemu pri šolski seji. O ubogo seme, od baharije zmotil se je! Ker ni počakal da bi bil vse slišal, mu povemo še to resnico. Tak je obrekljivec, kdor pošteno ljudstvo tatvine dolži, kakor je storil ta lepi M. Kotnik; Kristavških pečij rejence, v Podjisk poslal je svojo Tišlerjevo župco v sosedno farno za laži raznašati. Plačilo od cerkvenih sedežev omenimo pa to, kedor se hliniti zna ključarjem temu ga koj ukazeta prepisati, vboga vdova pa, ko ste jej na grd način sedež vzeli, si ga je sedaj mogla zopet po dražbenemu potu pridobiti, je li ni takšne pravice osel iz mavhe zgubil? Kar se tiče šole, bilo je 34 podpisov, torej že nad polovico starišev, da so prosili, naj se v spomlad zastanje za novince šola; to ste odbili, toraj zahtevamo odložitve mandata! Kakor se sliši, si želi tudi županski stolec; ako res to tako izpade, smemo reči, da Razbor bi imel najbolj „fajn“ župana, iftenfes bo že držal kakor se je pri osem tednov vojaške službe navadil in kimal tudi bode. Kar že naprej čestitamo, imeli bomo svojeja sodnijskega postopača . . .

Sv. Janž na D. p. Dne 12. t. m. se je priredilo tukaj veselico požarne brambe, ki se je v vsakem oziru dobro obnesla. Podpisani se torej zahvaljuje vsem, ki so pripomogli h temu dobremu izidu; posebej pa cenjenim gg. trgovcem iz Ptuja in Maribora, kateri so se izkazali s tem, da so blagohotno darovali dobitke za srečolov. — Rošnja, 19. II. 1911. — Vinko Fras, načelnik požarne brambe.

Mestinje. Dragi „Štajerc“! V zadnji štev. „Slov. Gospodarja“ se je hvalilo na vse mogoče načine Sladkogorske fare „Marijine družbenice“; in nas kot farani Sladkogorski se je na nesramni način napadalo, češ da je naša vas Mestinje od „Štajerca“ okužena. . . Pa je imel dotični dopisunec prav, da je okužena; pa od nas „Štajercijancev“ ne; pač pa od „Marijinih“ družabnic. Ali je to zborovanje „Marijino“, če se pozno v noč v krčmi pri kuhanem vinu zboruje in s fanti kratkočasni, da se potem res čisto okužijo in kugo k nami v vas prinesejo; pa pred ko še v našo vas iz Sladkogore pride, je že pripravljena za te „okužene“ Marijine družabnice posebna gnojnica tik ceste pri nekdanji družabnici iz Požarske vasi, da res potem vsa od „Slov. Gospodarja“ omenjena kuga pri tistem kopaljšču ostanje. Mestincani.

Slovenji Gradec. V nedeljo dne 19. t. m. je imela naša kmetijska podružnica v uradu okrajnega zastopa svoj občni zbor. Zatem je predaval gospod Vičanski Škerlec od Velike nedelje iz ormoškega okraja o splošnem razmerju gospodarskega poklica v kmetovanju. Najpopred nam je razložil kmetijske napake od strani starokopitnežev, kako se greši v kmetiskem stanu pri gospodarjenju, in sicer: 1. Ako se zanemarija branje gospodarskih časopisov in strokovnih knjig. 2. Ako se po strani gleda novotarijo, ki služi le kmetu do gospodarskega napredka; 3. Naj bi se kmetu vendar odprle oči, da bi se posluževal gospodarskega predavanja. 5. Kako koristno za kmeta kaže, obiskovati gospodarske tečaje. 6. Naj bi imeli kmeti tudi tovariše iz učenihi oseb. 7. Da kaže tudi prav dobro kmetu si delati prijatelje iz bogatejših tovarišev, kar je bilo veselje poslušati. 9. Da je koristno in prepotrebno kmetu biti član kmetijske družbe in 10. Naj svoje sinove pošiljamo v poljedeljske šole kateri bi naj po dovršeni študiji ostali doma na posestvu, delali sebi v korist in drugim v zgleđ kar so se priučili, kar smo s klici živijo navdušeno na znanje vzeli. Potem nas je gospod Škerlec podučil kako in s katerimi sredstvi je mogoče kmetu svoje pridelke zboljšati, in o zboljšanju ravninskih travnikov ter o napravi novih brežnih travnikov. Za to velevažno predavanje se je izrekla gosp. predavatelj najprijaznejša zahvala in sklenili smo, da se po Škerlečevem navodilu radi ravnamo, kar nam dosedaj še ni znano bilo. Ker nam je s prav poljudnimi besedami gosp. Škerlec natanko razložil zgoraj navedene točke, je naša splošna želja, da nas g. Škerlec zopet v kratkem obišče. Za te lepe nauke se mu še enkrat spoštljivo zahvaljujemo.

Vurberg. Kmet Juntez iz Krčevini srečal je šintarja, ki je prišel po opravlku. Vzel je kloub z glave, ponižno pozdravil in pričel sledeči razgovor: Juntez: Dobro jutro, častivredni gospod! — Šintar: Bog daj! Kaj novega, očka? — Junt.: E, nič novega, vse pri starem; pa vendar prosim, niste li Vi vozili tistega Cvetka v bolnišnico, kar sem bral zadnjič v „Štajercu“? — Šint.: Pač! Kaj pa je? — Junt.: Čudim se, da je v naši pobožni občini kaj takega mogoče! — Šint.: Kaj je to kaj hudega? Saj sem že vozil večje gospode kot je bil Cvetko. — Junt.: To že; pa ste ga baje mrtvega na cesto pripeljali. To se glasi, kak bi ga Vi zadavili med potjo. — Šint.: Kaj takega bi pa vendar ne mogel človeku storiti; sicer pa tudi ni treba bilo, ker se je poprej ubil. — Junt.: Kako to? Saj ga niste metali? — Šint.: Kako morate kaj takega vprašati, Juntez? Kaj niste iz Krčevini doma? Metalo je namreč voz po krčevinskih klancih od ene stene v drugo, da se je pri tem revež ubil! — Junt.: A tako! To bilo bi pa mogoče. Saj se tudi jaz ne upam peljati, če sem že prisiljen včasih napreči, ampak se rajši za „repico“ držim. — Šint.: Kaj takega se ne vidi v celem okraju

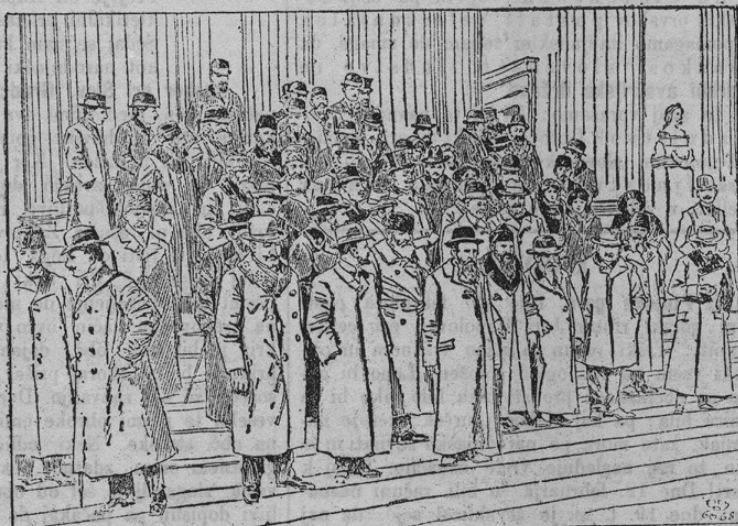
moram šparati, da bodo imeli sedajni gospodarniki, Bog jim daj pokoj, za penzijo, ki so jo dobili; in to je to. Šint.: Tota pač nede, saj pravijo, da že dolgo po zastop eno šapo na občinske denarje držimo. Duhaj jih bo znal že bolje obrniti. Mogoče tudi, da vaše krasne ceste kaj odpade. — Junt.: Dne na li. Ali potem je po njih, tak kakor s Cvetkom. Metovalci je vse fuč! — Šint.: Jaz že ne vozim svinje več po Krčevinah, kajpada delov pod v. Rajši za vsikdar z Bogom, Juntez! — J. Presneti šintar, zdaj pa gre. (Gledajoč za njim, moti mu, da Kedo nam bo pomagal, če ne okrajni odbor, da moj Bog! Kaj boš pa ti ubogi Juntez, ki gurjena, tukaj posestvo? Najboljše, rečeš tudi: „Z. Vurberg“!

Podova. (Z a h v a l a.) Gospod Vinko Bepetal: grajšček v Račjah je podaril prostovoljni požarni družbi Podove 100 K. Tudi je imenovani gospod prepustil brezplačno stavbeni prostornost za požarnobrambo uto. Za to se mu tem pa ga naj izreka najiskrenejša zahvala. — Vodstvo požarne brambe Podove, dne 18./2. 1911. Junz r. Jože Pauman, načelnik.

Iz Sesterž. Sedaj šele ljudi spoznajo, a praviti važnosti so dobre ceste. Vedno se sliši: „Pusti daj zdravje gospodom sedanjega okrajnega zastopa v Ptuj! Posebno pa želi ljudstvo najskrajnejšo prošnjo za njih trud najlepših uspešnih Le eno prošnjo še imamo v našem kraju, s pov. spada slovensko-bistriškem okraju; tistega, se ilimo prositi, da bi blagovolil napraviti Most na breg, ker tisti košček ovira celi promet iz Studenci in Poličan, ker od istih strani da se celo dravsko polje steljo, drva, apno, pre. Ta deske ter drugi stavbeni les. Omenjeni breg opake še ne meri 1 kilometer, ali vendar celi promet silno ovira. Zato prosimo in zopet prosimo, bistriški okrajni zastop, da se ta košček napraviti da, ker tudi tem gospodom ljudstvo hvaležno!

Judovska demonstracija.

Kakor znano, se je v naši zbornici sklenilo postaviti, ki je male judovske trgovce z žganjem v Galiciji hudo prizadela, ker jim vzame t. zv. proprinacijske pravice. Judi pa hočejo imeti pravico, da smeje gališko ljudstvo i zanaprej s svojim luznom zastrupiti. Zato jih je prišlo okroglo 3000 na Dunaj, kjer so pod vodstvom judovskih poslancev napravili veliko demonstracijo pred državnim zborom. Tudi pri cesarju so baje prošnjo vložili. Naša slika kaže to veliko judovsko priredbo. Spredej vidimo nekaj poslancev, zadaj pa Jude tudi deloma v svojih kaftanih in dolgih bradah.

Die galizische Schänker-Deputation in Wien.

Kathreiner Kneippova sladna kava

služi zaradi svojih nedosežnih vrlin vsak dan na milijone ljudem. Edina prava družinska kava! Po ceni in zdrava.

Naš shod v Konjicah.

Za konjiški okraj naša stranka še ni imela zborovanja priredila. Ze zaradi tega smo namreč da shod, ki se je vršil preteklo nedeljo dne 19. t. m. popolne v veliki dvorani Urbana gostilne v Konjicah, ne bode posebno drago obiskan. K temu pride še dejstvo, da je v nedeljo v konjiškem okraju grozni vihar je napravil mnogo škode in obdržal marsikoga rega zlasti iz oddaljenejših okrajev doma, vkljub temu je bil naš shod naravnost nekako kovano mnogobrojno obiskan. Ne samo da bila precej velika dvorana natlačeno polna, je mnogo ljudstva tudi na hodniku in na sosednih, ker niso v dvorani več prostora. Po malem računano bilo je 400 oseb naravnost prišli.